

РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ КОНЦЕПТУ «ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ»: ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ

Сучасні інноваційні педагогічні процеси стали важливим стимулом розвитку освіти. Впровадження сучасних освітніх технологій мало істотний вплив на піднесення навчального процесу на якісно новий рівень. Багато освітніх технологій достатньо обґрунтовані на науковому рівні й поступово впроваджуються в навчальну практику.

Велику увагу сучасним освітнім технологіям приділяли такі науковці, як С.У.Гончаренко, І.А.Зязюн, О.В.Сухомлинська, О.М.Пехота, С.О.Сисоєва, В.І.Бондар, В.Г.Кремень та ін.

Попри значну кількість праць, які тієї чи іншою мірою стосуються дослідження сучасних освітніх технологій, аналіз становлення та розвитку поняття «сучасні освітні технології» здійснюється до цього часу.

Аналіз концепту «освітні технології» полягає в уточненні поняття «сучасні освітні технології», його детальному опрацюванні та огляду основних особливостей становлення та розвитку цього терміну.

Слово «технологія» означає сукупність методів обробки, виготовлення, зміни стану. Активно застосовують цей термін під час опису виробничих процесів [3, с. 17].

Наприкінці 40-х рр. ХХ ст. в зарубіжній педагогічній літературі (у США) спочатку з'являється термін «технологія в освіті». Поступово відбувається трансформація поняття «технологія в освіті» в поняття «технологія освіти», при цьому дещо змінюючи свій зміст [2]. Перехід поняття від «технологія в освіті» до «технологія освіти» із 40-х до 80-х рр. ХХ ст. можна віднести до еволюції, тобто повільного розвитку [4, с. 47].

Такі терміни, як «педагогічні технології», «технології навчання» починають функціонувати в педагогічній літературі вже в середині 50-60-х рр. У 70-х рр. зарубіжні педагоги активно створюють та розробляють новітні педагогічні технології, проте схвальних відгуків та підтримки з боку радянської педагогіки вони не отримали.

Термін «технологія навчання» у 80-х рр. починає частіше вживатись у дидактичних дослідженнях. Зокрема, український педагог В.О.Онищук трактує це поняття так: «Вона (технологія навчання) має включати в себе відомості про методи й прийоми викладання, зміст, характеристику і послідовність пізнавальних дій і операцій учнів, способи педагогічного керування їхньою пізнавальною діяльністю» Структура технології навчання включає в себе 3 компонента: концептуальну основу, змістовну та процесуальну частини [2].

Технологія навчання – це інтегративна модель навчально-виховного процесу із чітко визначеними цілями, діагностикою поточних і кінцевих результатів, розподілом навчально-виховного процесу на окремі компоненти. Технологія навчання передбачає чітке та неухильне виконання певних навчальних дій в умовах оперативного зворотного зв'язку. Вона має відображати сучасний рівень науково-педагогічних знань, використовувати ефективні методи навчання й виховання, а також доступні технічні засоби навчання; гарантувати неухильне досягнення поставлених цілей навчання і виховання; всі технології навчання мають бути

забезпечені ефективними методами контролю якості процесу формування особистості [3, с. 17].

Як синонімі поняття «педагогічні технології» все частіше стали вживати поняття «освітні технології». Професор В.В. Гузєєв вважав, що це «комплекс, який складається з: а) усякого уявлення запланованого результату навчання; б) набору моделей навчання; в) критеріїв вибору оптимальної моделі для даних конкретних умов».

Український академік, педагог І.А.Зязюн відмінність між тлумаченням понять «освітня технологія» та «педагогічна технологія» вбачав у тому, що поняття «освітня технологія» вживається тоді, коли мова йде про загальну стратегію розвитку освітнього простору взагалі. Термін «педагогічна технологія» відображає тактику реалізації освітніх технологій в певних умовах навчання, їй притаманні загальні риси реалізації педагогічного процесу незалежно від навчального предмета [2]. Поняття «педагогічна технологія» може включати в себе дві групи питань, перша з яких пов'язана із застосування технічних засобів у навчальному процесі, друга – з його організацією. Маючи на увазі технічні засоби, говорять про апаратуру, за допомогою якої демонструються матеріали, спеціально розроблені для неї.

Поняття «освітня технологія» є досить обширним у науково-педагогічній літературі. Воно може означати напрям у дидактиці. Вживається також як галузь наукових досліджень щодо виявлення принципів і розробки оптимальних систем, конструювання відтворюючих дидактичних процесів із заздалегідь заданими характеристиками. Це поняття використовують як технологічно розроблену систему навчання, а також як методу й окремі методи навчання.

Сучасні освітні технології спрямовані на характеризування загальної стратегії розвитку освіти і освітнього середовища. Їхнє головне призначення полягає в прогнозуванні розвитку освітніх систем, їх проектуванні, плануванні та визначенні факторів, які відповідають освітнім цілям. Упровадження в практику новітніх освітніх технологій дає змогу, відповідаючи на виклики часу, задовольнити глобальні потреби цивілізації в отриманні вищої професійної освіти й постійному поповненні знань протягом усього життя [1, с. 33]. Застосування сучасних освітніх технологій збільшує якість та швидкість засвоєного навчального матеріалу, значно підвищує практичну спрямованість та загальну якість освіти в цілому. Підґрунтям сучасних освітніх технологій є гуманістична концепція освіти.

Сучасні освітні технології відіграють значну роль у реалізації стратегії освіти, суттєво покращуючи навчальний процес. Активне використання сучасних освітніх технологій у навчальних закладах усіх форм власності відкриває багато перспектив для її наукового опрацювання, враховуючи її інноваційність, недостатність вивчення та постійний динамічний розвиток.

Список використаної літератури

1. Кузь В. Г. Нова освітня парадигма – нові освітні технології / В. Г. Кузь // Педагогіка і психологія. – 2011. – №2. – С.28-35.
2. Педагогічна технологія: становлення, термінологія, сутність [електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mykonspekts.ru/1-119083.html>. – Назва з екрану.
3. Стецик С. Освітні технології як чинник індивідуалізації навчальної діяльності учнів / С. Стецик // Фізика та астрономія в рідній школі. – 2014.с – №2. – С.17-23.
4. Янкович О. Розвиток освітніх технологій. З'ясування сутності поняття / О. Янкович // Вісник Книжкової палати. – 2008. – №8. – С.46-48.